

М. Г. Домненко

СТВОРЕННЯ НОВИХ ЗАСОБІВ БОРОТЬБИ З БОМБАРДУВАЛЬНОЮ АВІАЦІОЮ ЗА ДОПОМОГОЮ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ

Анотація: для знищення авіації противника у відомих районах бомбардування, які він використовує для пуску ракет та керованих авіаційних бомб, пропонується розробити спеціальні безпілотні авіаційні комплекси, що будуть знищувати засоби повітряного нападу противника.

Ключові слова: ракета, засіб повітряного нападу, противник, авіаційна керована бомба, стратегічна авіація, бомбардувальна авіація.

Abstract: to destroy the enemy's aircraft in known bombing areas, which he uses to launch missiles and guided aerial bombs, it is proposed to develop special unmanned aircraft complexes that will destroy the enemy's air attack means.

Key words: missile, means of air attack, enemy, aerial guided bomb, strategic aviation, bomber aviation.

Досвід російсько-української війни свідчить про те, що противник, маючи значну перевагу у силах і засобах авіаційного нападу, широко застосовує бомбардувальники для нанесення ударів по об'єктах життєзабезпечення населених пунктів України, транспортній інфраструктурі, інших об'єктах цивільного призначення. Більшість атак по цих об'єктах бомбардувальна авіація противника наносить ракетами типів: Х-55, Х-555, Х-101, Х-22, які встановлюються на літаки стратегічної авіації Ту-160, Ту-22м3, Ту-95мс. Вищезазначені ракети мають велику дальність дії (до 5 000 км), суттєвий бойовий заряд (від 410 кг та 680 кг). Основною ж проблемою для протиповітряної оборони (далі – ППО) України по боротьбі з ними є те, що маршрут польоту таких ракет до цілі програмується. Сам політ проходить на низькій висоті з огинанням рельєфу місцевості, він може мати велику кількість змін напрямків та висоти польоту. Прокладання маршруту здійснюється з урахуванням обминання місць розміщення засобів ППО, що підвищує ефективність їх застосування та утруднює роботу ППО з їх знищення під час польоту.

Система ППО України наразі не може забезпечити повне знищення вищезазначених ракет із різних причин, тому окремі з них досягають визначених цілей і руйнують об'єкти цивільної інфраструктури. Зазвичай ракетні удари стратегічна авіація ВКС рф наносить у нічну пору. Вони або знищують вибрані об'єкти, або влучають у цивільні житлові будинки.

Особливість ракетних ударів стратегічної авіації противника полягає у тому, що для пуску ракет рашисти використовують один район – район Каспійського моря. Цей район вибраний з міркувань безпеки свого населення та приховування невдалих пусків, адже певна кількість вищезазначених ракет випущені ще за часів СРСР і, як результат, вже втратили свою надійність через тривале зберігання на складах. Після їх підвішування до літака (цей процес супроводжується механічними струсами) ще більший струс спостерігається під час зльоту літака, набору ним висоти. При цьому окремі ракети втрачають працездатність блоків, вузлів та модулів електроніки, деяких механізмів та, як результат, стають непридатними до застосування. У такому разі після пуску ракета просто падає до землі, як звичайна авіаційна бомба. Щоб подібні боеприпаси не падали на райони, де мешкає цивільне населення, а потрапляли до безлюдного місця, керівництво ВКС рф визначило цим місцем дно Каспійського моря. Очевидно, не всю його площу, а лише певну ділянку або квадрат.

Іншим типом авіації, який наносить удари по цивільних об'єктах та військам Збройних Сил України (далі – ЗСУ), є бомбардувальна та штурмова авіація ВКС рф. Для цього противник широко використовує літаки типів: Су-24, Су-25, Су-34, які застосовують для нанесення авіаційних ударів не тільки ракети різного призначення, але й керовані авіаційні бомби (далі – КАБи). Вищезазначені літаки противника дуже активно використовують модулі планування і корекції з авіаційними бомбами ФАБ-500м62 та комплекси «Грім» для ураження переднього краю оборони наших військ. Останні мають ракетні двигуни у хвостовій частині

фюзеляжу, що підвищує їхню точність влучання у ціль. Якщо врахувати той факт, що вага таких КАБ становить 500 кг, то навіть за умов не дуже високої точності влучання така бомба може нанести значне ураження бойовим порядкам, оборонним спорудам та особовому складу військ, які обороняються.

Особливо небезпечними для військ ЗСУ є КАБи, адже бомбардування здійснюється на значній відстані від переднього краю (за 40–60 км від нього), що не дозволяє знищувати ці засоби повітряного нападу ППО ЗСУ.

Водночас авіаційні удари по військам ЗСУ, які обороняються, наносять і вертольоти вогневої підтримки ВКС РФ типів Ка-52, Ка-29, Мі-24, Мі-35. Вони підлітають до об'єктів ураження на низькій висоті і з певної дистанції, яка визначається на етапі планування удару, здійснюють пуски некерованих реактивних боєприпасів. Потужності подібних ударів становлять приблизно половину залпу реактивних систем залпового вогню «Град».

Із вищевикладеного можна зробити деякі висновки:

- район пуску ракет стратегічною авіацією ворога приблизно відомий;
- користуючись статистичними даними авіаційних ударів противника, даними радіолокаційної розвідки, інших типів розвідки (й агентурної також), можливо встановити приблизне місце нанесення противником авіаційних ударів;
- подібні дані можуть стати відомими і у процесі оцінки обстановки, її аналізу та прогнозування розвідорганами, командирами і штабами всіх рівнів;
- удар вертольотів по позиціях ЗСУ також може бути прогнозованим, що дозволить визначити приблизне місце їх атаки.

Для знищення літаків стратегічної авіації пропонується створити спеціальний безпілотний авіаційний комплекс (далі – БАК) літакового типу, який буде здатний подолати відстань від України до необхідного району Каспійського моря. Для цього доцільно використати два двигуни: один на реактивній тязі, другий – типу Rotax 912 або йому подібний. Перший застосовується для підльоту та відльоту до зони баражування, другий – для баражування в зоні чергування. На борту такого БАК варто розташувати зброю для знищення літаків стратегічної авіації, які являють собою ракети, що наводяться на інфрачервоне випромінювання та легкі безпілотники літакового типу з пороховими двигунами у кількості до 10 шт., оснащені боєприпасами невеликої потужності. Система управління такого БАК повинна містити штучний інтелект, який здатний оцінити належність ворожого літака до стратегічної авіації, прийняти рішення на вибір зброї та дати команду на її застосування. Безпілотники з боєприпасами малої потужності мають бути обладнані засобами автоматичного наведення на інфрачервоне випромінювання двигунів літака та забезпечувати повне перекриття маршруту його польоту, як за курсом, так і по висоті. У разі відсутності можливості ураження цілі після запуску вони повинні самознищуватися способом підриву.

Протидія авіації противника, яка застосовує КАБи, може бути реалізована подібними БАК, але без реактивних двигунів, з причин короткої відстані до місць їх баражування. Озброєння, яке будуть використовувати такі БАКи, має бути подібним вищезазначеному. Останні повинні утворювати суцільну «сітку» на шляху польоту бомбардувальної авіації ворога з метою скорочення відстані до цілі.

Знищення окремих вертольотів та вертольотних груп доцільно реалізовувати ракетним озброєнням, яке наводиться на інфрачервоне випромінювання.

Отже, застосування специфічних БАК для знищення бомбардувальної і штурмової авіації противника може дати позитивні результати.

Список використаних джерел:

1. Широкоград А. Б. Історія авіаційного озброєння [Архівовано 16 Березня 2005 у Wayback Machine.](рос.)
2. Авиабомбы [Архівовано 20 Серпня 2020 у Wayback Machine.]
3. Современные управляемые авиационные бомбы (2005) [Архівовано 31 Січня 2020 у Wayback Machine.](рос.)
4. Маргарита Гогун, Михайло Тимошенко (16 травня 2023). Як часто Росія застосовує керовані авіабомби та куди вони прилітають (КАРТА, ІНФОГРАФІКА). Тексти.
5. Akıncı Attack UAV System(англ.) // defenceturkey.com

6. Акінци і його перспектива в ЗСУ (Мілітарний подкаст)

**Домненко Микола Григорович, викладач кафедри військової підготовки,
mikoladomnenko568@gmail.com.**

**Mykola Hryhorovych Domnenko, teacher of the Department of Military Training,
mikoladomnenko568@gmail.com.**